Nr. 39. Anulu XXX.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 2 Iniu 21 Maiu 1867.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA

Transilvani'a.

Districtulu Fagarasiului trasu in judecat'a de unu redactoru-amploiatu.

Dn. Daniilu Dozsa redactorulu de 12 ani alu foii politice maghiare „Kolozsvári Közlöny“ din Clusiu primi cá de dóua luni incóce o functiune insemnata la ministeriu in Pestea, cu tóte acestea dn. D. Dozsa remase totuodata si redactoru respundietoru alu foii sale, pentrucá asié se si subscrie si lucra mereu intrens'a tramitiendu la Clusiu articulii sei de fondu. Celoru carii au cunoscutu sistem'a austriaca le vine cam curiosu a vedé, ca in acésta epocha nóua functiunarii inca potu lua parte activa la diatribele politice si diaristice, din causa ca mai mainte functionarii legati in acésta privintia cu instructiuni strinse, niciodata n'aru fi cutezatu a lua asupra'si conducerea vreunei redactiuni, séu macar a scrie vreunu articulu fara a cere concesiune dela capii sei. Cu tóte acestea inse functiunarii ce se ocupá cu diaristic'a era precum se dice, mai multu séu mai pucinu luati la ochi.

Amu voi se scimu, cum sta astadi acésta tréba, acum potu scrie amploiatii cate ceva la foile politice? Arésta intrebare nicidecum nu póte fi indiferenta pentru noi.

Dn. D. Dczsa functionariulu in ministeriu vine in „Kolozsv. Közlöny“ Nr. 62 din 25 Maiu si da amploiatiloru districtului Fagarasiu o lectiune fórte aspra, prin urmare cu acésta recunósce, ca tóte tavaliturele oste au tramisu vreodata ómeni cá Könczey, Benedek, Bisztrai et Comp. din Fagarasiu la vreo fóia maghiara si anume la „Kol. Közl.“ trebue se se ia de bani buni. Redactorulu-functionariu Dozsa spumega si colcaie de mania si resbunare asupra intregei „birocratii“ din Transilvani'a. Elu carele se facú birocratu cu potestate si de publicistu, elu reactionariulu boierescu ne vorbesce totuodata de reactiunea birocratiloru romanesci din districtulu Fagarasiului. Dn. Dozsa carele sustiene privilegiulu logofetiloru, armasiiloru de o casa, cersietori dela siese in contra drepturiloru poporului, acelu Dozsa inca totu mai spera a orbi pe romani cu frase liberale.

Ce ne totu scóteti nóua ochii cu sistem'a lui Bach? — Voi sciti pre bine, ca cine a casiunatu acestu sistemu, sciti ca, care partita din voi a schiamatu pe muscali si au cochetatu cu toti bachisti. Romanii birocrati cu buna sama nu. Si ce ne mai bateti in facia cu patentele nemtiesci? Numiti'mi unu singuru romanu, carele pana la 1865 se fia luatu cea mai mica parte la cisrea macar a unei patente. Nu cumva romanii au cerutu si patent'a urbariala din 21 Iuniu 1854 acea roina a natiunii si a patriei, prin care s'au stracuratu preste 72 milióne fiorini despagubire numai la 5200 familii? Acea patenta, din care se tragu atatea mii de procese urbariale, prin care s'au ruinatu si pana acum cateva sute de sate si mai multe mii de familii? Acea patenta, carea se póte numi formala dechiaratiune de resboiu a boieriloru in contra poporului? Acea patenta, a carei reforma pe cale constitutiunala o a poruncitu la an. 1863 insusi monarchulu, pentruca dupa 9 ani a cunoscutu ca'lu insielasera.

De cate ori ne veti totu bate nóua in capu codicele austriace? Noi le-amu introdusu? Produca inse partit'a vóstra mai bune decatu sunt aceles. De 60 ani incóce Europ'a intréga isi reformá legile si le codificá séu pe o cale séu pe alt'a, numai partit'a vóstra n'a produsu in acelu periodu mai multu decatu dóua sterpituri, o lege pentru limba si unu urbariu nascutu mortu (1847), éra la 1848 aceasi partita facú numai pre improvisatórea. Afle partit'a fendalista din Transilvani'a, ca ea nici nu este capace de a codificá ceva, dupa unu metodu órecare. Verbóczy este curatu octroy. Aprobatele si Compilatele coprindu cate o colectiune de unele decrete si legi, cate se aflasera ici colea respandite prin archive, in catu lacunele sunt indoitu si intreitu mai mari decatu e insasi colectiunea.

Nóua ni s'a disu mai adesea ca suntemu prea asprii si necrutatori in espresiunile nóstre. Acela carii ne facu asemenea observatiuni, séu nu citescu nici o fóia politica, séu numai de celea scrise in stilu de salonu destinate a intra pana si in cabinetulu imperatului Ruciei si alu altoru autocratori.

Dn. Dozsa ne spune verde, ca districtulu Fagarasiului cá „districtu romanescu“ a inceputu „reactiunea birocratica“, cum si ca „birocratii“ sunt ómeni fanatici, argati furiosi ai tiraniei*), carii au scopurile lui Juda iscariotenulu**), adica cá se vendia libertatea, nu scimu pe trecideci de arginti séu pe 72 milióne; ei sunt „proselitii lui Bach“; diet'a din 1863 et 4 a fostu unu „conventiculum, adica adunatura de birocrati nelegiuiti***)“ etc. etc.

Eca domulioru, acesta e limbagiulu unui functionariu dela ministeriu, éra acestu articulu cade sici in Brasiovu tocma in órele pre candu contele Péchy cá comisariu regescu ne dicea nóua, cá se uitamu cu totii cele trecute si se nu mai fimu cu atata ne'ncredere catra regimulu Maiestatii Sale. Inse totu acelu articulu oficiosu alu dlui D. Dozsa se intalni sici cu dóua avertisemente presidiale, unulu comunicatu in scrisu de dato 18 Maiu a. c., éra altulu prin graiu, prin care gazetei i se amerintia din nou pedépsa aspra pentru limbagiulu seu celu „rebelu (lázaszto)“.

Fiinduca dn. Dozsa scrie din Pestea, suntemu siliti a presupune ca opiniunea si amerintiarea lui este manifestata in cointielegere cu partita de care se tiene si elu, prin urmare o si luamu spre sciintia.

Totu prin acésta procedura ni se da se pricepemu, ca ceea ce se póte scrie in Pestea si Clusiu, nu se póte nicidecum si niciodata in Brasiovu. In Pestea se póte publica de ecs. unu „Magyar Ujság“ pentru steng'a estrema republicana rosia, unu „1848“ sub redactiunea lui Pulszky cunoscutulu democratu din crescetu pana 'n talpi si fostu ecsilatu 18 ani intregi. In Pestea ese „Bolond Miska“ neobositulu subminatoru alu unitatii monarchiei. In Pestea si in tóte comitatele Ungariei si vediutu prochiamatiuni si placate de cele mai estravagante. Inse tóte acestea nu sunt pentru mojicii din Ardélu, ci numai pentru dn. Dozsa si partit'a sa. Eca pentruce noi nu ne mai putemu ocupa cu filipic'a dlui Dozsa turnata asupra fagarasieniloru, ci precum mai observaramu, luamu lucrulu numai spre sciintia pana la alte timpuri; preste acésta speramu ca unu districtu de 85 mii suflete va sci cum se respinga dela sine tragerea in judecata a redactorului functionariu. — B.

Calatori'a oficiala a Esc. Sale domnului comisariu regescu a decursu dupa impregiurari cu o iutiéla nespusa, in catu s'a cerutu ochiulu a-geru alu unui barbatu de statu deprinsu si inzestratu cu multa cunoscintia de ómeni, pentrucá totusi se'si culéga materialu bunu, sanetosu si de ajunsu spre a puté substerne Maiestatii Sale c. r. o informatiune genuina unu raportu autentica despre adeverat'a stare a Transilvaniei si despre nefalsificatele dorintie ale locuitoriloru ei. Parade cu banderii, musica, petece, strigate, iluminatiuni, mese mari, toaste lungi cá predicele din postulu mare, in epoce precum este si acésta de acum séu nu spunu nimicu, séu cu totulu altuceva din ceea ce voiesce se afle visitatorulu.

In ce modu isi voru fi descoperitu aspiratiunile si dorintiele sale ceilalti locuitori, celelalte clase si natiuni catra comisariulu regescu, se cam vede din diarie, nu se vede inse din intrevorbirile confidentiale.

Cum s'au manifestatu inse romanii ou acésta ocasiune? Dupa scirile cate avuramu timpu de a le primi de optu dile incóce combinandu tóte la unu locu suntemu constrinsi a incheié si a ne marturisi chiaru surprinderea nóstra, ca manifestatiunea romaniloru din tóte tienuturile in care li se dete ocasiune a veni in apropierea tramisului regescu a fostu in fondu, in esentia unanima, o mai repetimu, preste asteptarea nóstra. Atata intiéla in calatori'a tramisului si totusi o astfelu de intalnire in cugete si in simtiri! Tóte clasele de poporu la unu locu, tóte parerile unite cá prin unu farmecu. Cum se póte óre, cá in acelasi momentu se cugete celu din Turd'a, Ernotu, Brasiovu, Fagarasiu, Sibiiu, Resinari, Blasiu etc. totu una fara picu de cointielegere, carea de patru luni incóce devenise a fi preste putintia?

Nu te teme turma mica, spiritulu Domnului plana preste tine, acelasi va lumina si mintea, va incaldi la timpulu seu de siguru si inim'a Domnitorului in favórea dreptului teu. —

Avemu cause ponderóse de a ruga si noi pe intrég'a intielegintia natiunala din tóte clasele, cá se nu'si pregete a invetia si indemna tocma acum pe poporu cá: Se dè imperatului ce este alu imperatului, adica se'si puna silinti'a de a plati contributiunea statului catu se póte mai regulatu si a da recruti. — Urmarile se voru vedé mai tardiu. . . .

Ne veni autentic'a informatiune, cumca deputationea cercului romanescu alu Branului ce numera la 25 mii locuitori in 27 infaciosiandase la dn. comisariu regescu clerU si poporu impreuna au salutatu pe Ecs. Sa prin rostulu dlui protopopu alu Branului, impreunandu totuodata si rugarea natiunala comuna toturoru. —

Faimele respandite pe la noi in privinti'a partarii studentiloru romani din Sibiiu marti sér'a in 28 Maiu sunt tocma asié inate din ventu precum sunt si altele scornite dela Brasiovu, unde in 27 séra inca nu s'a intemplatu nici celu mai micu escesu dela nici o parte; deci pe vorbe de nimicu, pe palavre de a le unoru ómeni guralivi se nu pornésca nimeni. Adeveratu ca agentii provocatori moru de necasu, pentruca nu potu produce nici unu felu de scandalu; ci inse isi voru cerca érasi norocolu mai alesu pe la cetati si orasie anume in 8 Iuniu sér'a; ci noi punemu deplina incredere in nobilitatea simtiementeloru si in tari'a suflet'esca a tinerimii nóstre si suntemu mai multu decatu siguri, ca voru da ascultare intielepteloru consiliuri mai patite; speramu totuodata, ca in asemenea casuri tóte politiile cetatiene voru desvolta moderatiunea si tactulu pe care l'amu vediutu cu multa satisfactiune la politi'a din Brasiovu. —

— 31 Maiu. Cá indreptariu in obiectulu recrutarii se insciintiaza din fontana oficiala, ca

---

*) Zsarnokság-bérenczi szenvedélyeségeik által etc.

**) Judási czélokkal.

***) Törvénytelen birocráták által hozott conventiculumok határozatait etc.

déca omulu pusu in locu nu ésa bunu, atunci se mai póte canta si altulu pana candu tienu lucrarile comisiunii,

Dea r. gubernìu se facù cunoscutu, ca incoronarea se va serbá in 8 Iuniu. —

— **Dragusin in districtulu Fagarasiului.** In 23 Maiu 1867 s'au aprinsu prin fulgeru la 3. nemestii d'aici, din care s'au latitu focului la alte trei contribuindu spre acést'a si suflarea ventului. Locuitorii nu putura scóte nemic'a din furi'a flacariloru; ma ce e mai tristu ca a arsu si o femeie de 35—40 ani, care se ocupá cu scóterea unoru obiecte din casa. Afara de acést'a au mai arsu vro 11 rimatori, bivolitie si vaci. Ni re scrie, ca acésta comuna se fia patimitu fórte adesea de focu, cu cari ocasiuni totudeaun'a au urmatu daune insemnate, rapindu furi'a acestui elementu fara crutiare si cele mai necesarie utensilie in cari se sprigunesce subsistenti'a rurala. —

Somesiu in 9 Maiu 1867.

(Capetu.)

Ajunsi in Gelóu pre diu'a numita si pusa, insinte de ce s'ar fi inceputu actulu realegerei, — d. P. Matskásy, presiedintele comisiunei alegatórie ne culese de pre olitie, invitandu-ne elu in persóna la una conferintia preliminaria privata, obieptulu carei fù: tramiterea unei deputatiuni gratulatórie din partea cercului alegatoriu alu Gelóului la noulu ósp̀e tramisu si venitu in persón'a dlui o. Em. Péchy, comisariu regescu; se aduase totuodata, cá acceasi deputatiune gratulatória alegunda si tramitienda din partea cercului de susu, se descopere ou acelasi prilegiu si dorintiele si asteptarile cercului de susu; se statorira si unele puncte generali, intre altele: cá se se votéze din partea cercului din capulu locului ministeriului unguresu incredere, carui ministeriu diet'a pestana i dede „charta alba“ preste sortea Transilvaniei, — precum si tramisului aceloiasi in persón'a d. Em. Péchy, comisariu regescu; mai incolo dorinti'a fierbinte a cercului: cà restaurationile comitatelorru transilvane se se incépa si faca dupa analogi'a restaurationiloru comitateloru din Ungari'a; se atinse si despre reactivarea si restituirea in integrum a legiloru din 1848; precum, — conformu acestora, — si despre codificarea altoru legi constitutionali etc. Dupa cari puncte statorite deputatiunea alegunda si tramitienda se formuleze si compuna in scrisu dorintiele si asteptarile cercului de susu, cari apoi cu ocasiunea gratularei se le intinda dlui comisariu regescu; mai adauge: cà uniunea se privieá cá fapta complenita; mie unuia inse mi vinea asemena ast'a uniune fortiata si silita unui maritagiu fortiatu si silitu, unde nu e speraro de traiu bunu si paciuitu, avendu si remanendui partea fortiata si silita dreptulu de a pretinde despartire din punctulu fortiei si alu silei!

Romanii cari fura de facia, pucini la numeru, si cari avura onórea de a fire invitati stetea cá ascultatori privati; nomai Domnulu de eri cu program'a din puanoariu incepù a pledá pentru realegerea dlui C. Zeyk; ce netienenduse de obiectulu conferintiei pusu sub intrebare, fù avisatu de presie linte la comisiunea alegatória, séu votisatoria!

Candu inse se accentua si apasá merem cuventulu: „Közmegegyezéssel“ cu privire la punctele statorite mai susu atinse, — atunci parochulu din Al-Jucu, care se duse acolo numai cá ascultatoriu erá se faca observationea: cumca incatu atinge tramitérea unei deputatiuni gratulatórie, neci elu ar fire straínu; inse incatu atinge **acordulu** comunu (közmegegyezéssel) cu privire la punctele statorite, acelasiu acordu comunu (közmegegyezés) se se lè rumai din partea maghiara. — Altmintre elu nu se tiene neci capace si neci competente, precum neci unu romanu privatu, de a descoperi dorintie si asteptari natiunali, ci ar fi adausu numai: cumca dupa parerea lui individuala organulu competentu pentru sfiarea si descoperirea voliei nationali ar fire congresulu romanescu compusu pe temeliulu alegerei libere; ér' pentru sfiarea si descoperirea voliei tierei ar cugetá a fire competente si capace diet'a Transilvaniei redeschidiende pre temeliulu legei electorale din 1864, celeia substernute spre aprobare si sanctiunare mai insita; ci desfatuitu de pucinii romani intielegiuti sub cuventulu: cá se nu si aprinda palia in capu, tacù si elu; remanendu si avendu acuma de a face adausulu cuventu. Romanii alesi, — déca voru afla cu cale de a face parte intregitória, — in acéasi deputatiune gratulatória, sunt: d. Prota alu Clusiului, N. Baldi, si alu Gelóului si d. Sam. Vayda, care se reintórse a casa consolatu si mangaiatu celu pucinu cu statu!

Dupa aceste s'a trecutu la ordinea dilei, la realegerea dlui C. Zeyk. — Ungurii alegatori concursera mai numerosi din partea de susu, ér' romani pucini, éca asié dupa poruncéla; inse din partea din diosu de Clusiu concursera mai multi romani mai alesu nobili din Jucuri; si apoi celi din Jucuri si vreo doue sate vecine (Galadinu si Boreiu) stetera pana la unulu pre langa d. Fekete can. metr. candidatulu loru de antaniu, in timpu ce dintre celi din satele dintre Jucuri si Clusiu multi trecura in partea lui C. Zeyk; intre cari fù: si d. Prota din Apahid'a, premergundu cu exemplu bunu poporeniloru sei, cari 'lu urmara. — Póte fi: cà dea e impinsu si condusu si de ceva antagonismu nu s'ar pomeni — voliendu a face nu scia ce revansiu póte asupra candidatului romaniloru in placulu cuiva!? — Perirea ta din tene Israile!

Intr'acesa in midiloculu votisarei s'a petrecutu si cutare incidentu neasteptatu.

In timpu ce toti nadragasii si caputasii de pre la sate se indes'au, prevenindue unii pre altii, — pre intrecute la votisare pentru realegerea dlui C. Zeyk; intru acelasiu timpu V. P. parochulu din A. Jucu, asupra carui d. P. Matskásy, presiedintele comisiunei se parea a fire atatu in conferinti'a preliminaria privata, catu si acum cu prelegiulu culegerei votiriloru — cu oresicareva atentiune binevolitória, — stete la unu cornu alu mesei celei verde, cantandu si privindu cu resimtiu la pucinii romani, cari se vendeau eli pre sene pentru unu pacharu de bautura, si unu scannu do odichna si neci visandu din partea sa de a votisá; candu éta avù onórea, de a fire prevenitu si surprinsu din partea dlui presiedinte P. Matskásy cu intrebarea repetita de: „tetszik szavazni“. La care intrebare parochulu respunse romanesce: „Nu! Dle presiedinte! Popii romanesci dupa ast'a lege electorale nu au dreptu de a votisá“; ér' la observationea facuta cu: „ja“ pentru eclesia, acelasiu parochu adause: „pentru eclesia, va votá la timpulu seu curatoriulu primariu“; ér' elu „imbiatu“ s'a retienutu dela votisare. Resultatulu votisariloru fù: realegerea dlui C. Zeyk.

Dupa care reintorsu a casa, dupa dejunu in diu'a urmatória esiudu la campu spre a mai vedé si de economia, la carea sum impinsu si carea adese ori e insielatória cá femei'a, intempinasi pre cutari alegatori unguri calvini venindu dela Gelóu, unde fura la votisare, cari la intrebarea: „No! bine v'au ospetatu, tardiu veniti?“ respunsera: „Dle?! ospetiulu e ospetiu, — de care si romani, — descoperindu'si mirarea loru pentru portarea si votisarea acelorasi pucini trecuti in castre straine, — s'au impartasitu; inse vediutu-si Dle! eri pre seoli, cari trageau cu cugarile, eli séu parentii loru ne au suptu sangele nostru, — alu mosiloru si stramosiloru nostri, — si póte eli séu fii si nepotii loru voru suge sangele fiiloru si nepotiloru nostri“ si noi totusi le damu voturi, in locu de a tiené una cu tieremi romani?! Marturisescu, cu unu atare limbagiu m'a atinsu, incatu a esitu de sene din gur'a unoru tiereni unguri calvini, despre ce stau bunu sel.

(Si in fine cerendu unele indreptariuri, care acum se scia din prace'a — finesce asié): „Aus manchem Sametkorn, das ein Vogel hintrug, erwuchs mit der Zeit ein Wald von Bäumen, eine neue Schöpfung.“ Jean Paulu.

Teutianulu.

Blasiu 25 Maiu. Die'a de 3/15 Maiu s'a serbatu in modu redicatoriu de anime si totuodata in ordinea cea mai buna. In presera: musica, duotu de facliе si cuventare despre insemnetatea dilei. Éra in demaneti'a dilei acesteia de eterna memoria pentru romanii austriaci: liturgia solena sub pontificarea dlui E. V., procesiune cu flamure nationali in campulu libertatii, unde dupa santiren apoi se cantara versure nationali si se rostí una cuventare insufletitória la orice sacrificiu pentru apararea si conservarea **natiunalitatii nóstre**. Trebue se fia omulu de facia intru acestu locu istoricu si santu pentru romani, pentrucá se semtia intregi'a potere a cuventeloru „libertate, egalitate, fratietate“; — trebue, se participe la una aduuare numerósa, cum este in fiacare 15 Maiu la Blasiu pre campulu libertatii, pentrucá se se petrunda si rapésca de fârmeculu acestoru cuvente. Aici, sub acestu ceriu senin, ce'ti resuna strigarile de bucuria ale unui poporu ajunsu la cunoscinti'a de sene, ale unui poporu, ce se prochiamá pre sene liberu si egalu indereptatitu cu popórale conlocuitórie, aici te strabate unu doru santu de a face si suferí tóte pentru scaparea si fericirea natiunei tale, cum au suferitu celi 40.000 de martiri ai maretiei dile. — Aici vine omului se alature starea romaniloru de atunci cu starea loru presenta, pericolele de atunci cu celе de acum, portarile nóstre de atunci cu cele de acum — se se bucure de inaintarea, despre care insinte cu 30 de ani neci unu sufletu romanu nu a visatu, se se intristeze pentru desbinarea momentana incercata de inimici — spre a impedecá orice actiune solidaria si a pune pre romani intru unu felin de amortiéla politica. — Ci se insiela oricine calculéza pre acesta „amortiéla“ a romaniloru, pentruca romanii sunt destepti, veghiéza pentru interesele loru nationali si sunt resoluti ér' in concordia cu amploiati cu totu a le aperá cu orice pretiu. Elu nu se increde in vorbele nimenui, ci canta la faptele lui. In deslertu-i va dice nescine: cu sum la custodia, eu apera interesele natiunei, pentruca totu romanulu scie, cum se potu aperá interesele *lui* in Pest'a; totu romanulu scie, ce póte asteptá de acolo. Romanulu cere dela barbatii sei fapteple de devotamentu, éra pre vorbe — fia ele scrise ou ori-si-cata retorica si dialectica — nu mai dà nemicu.

Una superare avuramu in diu'a acest'a, ca parentele metropolitu, ce cu atat'a abnegare de sene apera interesele natiunei si se espune pentru ele, nu fù in midiloculu nostru spre a participá la bucuri'a nóstra, spre a o simti cu noi si mari prin presentí'a sa. Esc. Sa se dusese la Clusiu spre a'si face curtenirea privata la comisariulu regescu.

Bucuri'a dilei s'a maritu prin aceea, ca s'au impreunatu cu ea mai multe studentiloru. Pre la 12 óre studentii impreuna cu profesorii loru esira in padurea dela Nisca unde se aranjiá una petrecere de cele mai frumóse. Dupa amiedi intregu Blasiulu a esitu la serbatórea studentiloru, contribuindu fiacare la animarea veseliei comuni.

Parentele metropolitu s'a reintorsu dominéca intru deplina sanetate. A fostu primitu cu ovatiune, pentruca insinte scieamu, cà si cu acesta ocasione a aperatu nationea cu resemnatione si sinceritate.

In septeman'a acest'a are se venia aici Esc. Sa dn. comisariulu, cum spunu, spre a cunósce opiniunea romaniloru. Care lucru noi de locu nu'lu pricepemu. Póte fi cineva, carele se nu cunósca simtiementele romaniloru, carele se aiba lipsa de a celatorí pentru studiarea loru? Esc. Sa d. comisariu regescu nu le cunósce? Nu oredemu. Apoi 'lu judecemu de cu multu mai drepto, decatu se supunemu, ca le *necunósce*. Tienemu dara, cumca Esc. Sa vine spre a intórce parentelui metropolitu visit'a ce i-a facutu. —

— u.

Turd'a. In 22 Maiu a. c. avisati fiindu cetatianii opidului Turd'a, ca in diu'a urmatória va trece pre aici in rót'a oficiósa inceputa in Transilvani'a Escelenti'a Sa comisariulu r. c. de Péchy si invitati fiindu pentru de a se presentá spre intimpinarea si bineventarea Escelentiei Sale, si inteligenti'a romana de aici cu amploiatii dimpreuna, fara deosebire confesionale inca numai decatu s'a adunatu si s'a consultatu. —

Consideranduse ca scopulu calatoriei Esc. Sale e de a studiá opiniunea publica ardeléna si asi castigá in persóna convingere despre situatiunea care domnesce de presente in Transilvani'a si cà prin urmare tacerea si pasivitatea nóstra se nu se considere de consensu cu tóte cele ce se voru intemplá si rosti in giurulu nostru si cá nu cumva mai tardiu se se folosésca in contra nóstra sosiom'a juridica, qui tacet consentit. — in interesulu adeverului si alu adeveratei opiniuni publice transilvane si totuodata spre salvarea consciintiei nóstre natiunale cu unanimitate s'a aflatu de lipsa si s'a otaritu, cá Escelentí'a Sa se fia bineventatu si de inteligenti'a romana de aici aducundu-i se spre cunoscinti'a gravaminele si dorintiele nóstre prin unu oratore, de care s'a alesu meritatulu barbatu alu scumpei nóstre natiuni Dr. Ioane Ratiu.

S'a otaritu mai departe cá bineventarea se

se intemple in limb'a romana statorinduse totudeodata si ideele principali ale tienendei cuventari.

Acest'a a fostu resultatulu consultarei inteligintiei din 22 Maiu a. c.; dar' mai nainte de a trece la descrierea intemplamintelorn din 23 Maiu, care a fostu dio'a calatoriei Escelentiei Sale prin acestu orasiu, nu potu retacé acea impregiurare imbucuratória, ca amploistii nostrii de sici in decursulu consultarei, spre cea mai mare onóre a loru, dela celu mai mare pana la celu mai micu s'au dechiaratu, ca terenulu nationale sub neci o impregiurare nu'lu voru parasí, ci au resolutu ori si candu va pofti interesulu nationalu a resignă la posturile loru, posipunendu interesulu privatu la celu comunu.

Astfeliu ne-amu despartitu in cea mai mare cordialitate asteptandu cu nerabdare momentulu realisarei otariret nóstre.

Indata de diminéti'a la 6 óre a esitu spre intimpinarea Escelentiei Sale unu banderiu de 40 insi cetatiani, carii s'au postatu la capetulu orasiului de catra Clusiu in apropierea comunei Copandu. — La arculu triumfalu redicatu in capetulu orasiului 'lu asteptau pre Escelentí'a Sa magistratulu si comunitatea opidana condusa de locotenentele supremu orasiénu (főhadnagy), deosebitele tiehori parte sub stindartulu tricoloru maghiaru, parte sub stindartulu tichului respectivu; — tinerimea studiósa in gimnasiulu unitariu, scólele de fetitie cu stindarte tricolori maghiare; la posta in orasiu 'lu asteptau amploiati sub conducerea comitelui supremu si inteligenti'a romana de sici, si unu numeru frumosu alu inteligentiei din giuru, la carii a fostu ajunsu faim'a despre venirea Escelintiei Sale si unu numeru mare de poporu romanu de sici si si din giuru cu Dr. Ratiu in frunte. —

La capetulu orasiului asteptá si unu numeru mare de trasuri spre alu insocí pre Esc. Sa, ér' pre virfulu cemeteriului Turdei nóua erau asiediate mai multe pive, care aveau de a semnalisá sosirea Escelentiei Sale. — Orasiulu valfaia de stindarele trei colori maghiare. Singuru unu stindartu natiunalu romanu a aparutu pre ferestr'a cortelului cancelistului comitatense Andreiu Popu in apropiarea postei, acest'a a fostu standartulu, care l'au facutu dame romane de sici cu ocasiunea intemplateloru alegeri la dieta in an. 1865. Acest'a a strasu atentiunea tuturoru cu atatu mai vertosu, de órace poporulu romanu, care a esitu spre intimpinarea Esc. la vederea lui urmandusi siuguru sioptirei interne s'a postatu in cea mai frumósa ordine in giurulu lui si neci l'a mai parasitu pana dupa finirea ceremoniei de primire. Pre faci'a poporului romanu potea omolu cetí o nedescriptibila bucuria si indestulire si mai cu deosebire candu a vedutu in frontei pre inteligentia.

De órace eu inca m'am aflatu intre connationalii mei la posta, trecundu preste tóte altele mai in specie voiu descrie numai primirea Esc. Sale la posta.

Pre la 10 óre diminéti'a intre sunetele clopoteloru insocitu de banderiulu amintitu si comitatu de multime de trasuri a sositu insintea postei Esc. Sa comisariulu regiu in unu equipagiu numai cu secretariulu seu. Esc. Sa o fostu imbracatu in vestminte de véra dupa mod'a européna. La sosire s'a auditu un'a eschimatiune entusiastica de se traiésca si éljen si coborinduse Esc. din equipagiu mai nainte a fostu bineventatu de catra comitele supremu, ér' dupa acea in numele inteligentiei si poporului romanu adunatu scoles de catra Dr. Ratiu in limb'a romana cu o cuventare espresiva de simtiemintele si resolvirea romaniloru de a'si apera dreptulu seu.“

„Korunk“ inca publicá acea cuventare; éta o intocma:

„Escelenti'a Ta Domnule Comisariu Regescu!

„Romanii, carii audira de trecerea Escelentiei Tale prin acestu comitatu si se potura cu grab'a aduna, prin organulu meu, Ve felicitéza binevenirea cu totii respectulu cuvenitu.

„Romanii sunt de cea mai firma sperantia, cumca Escelenti'a Ta vei aduce la cunoscintia Maiestat'ei Sale marelui nostru Principe dorerile, suferintiele loru si vei midilocí cá pietatea si increderea catra legi si regimu adencu strunenate prin schimbarile neasteptate si nemeritate se'si castige din nou acea potere morale fara care nici unu poporu pre lume nu póte fi de ajutoriu printiosu regimului seu.

„Mari si nenumerate sunt suferintiele nóstre, ici gememu sub domnirea unoru legi altfeliu destulu de umane, inse reu intielese si mai reu aplicate, colo suferimu de lacomi'a unei partite mici, care pentru una palma de pamentu sesladata cu sudorile tieranului de dieci si sute de ani, e in stare a face intrebare de cabineta; de alta parte vedemu ca legile sanctionate de marele nostru Principe neci de catra acei nu se respectéza, care sunt chiamati spre ale mantiené.

„Urmarile acestei situatiuni sunt triste, sunt inspaimantatórie! ele slabescu potrea imperatiei si ducu tiéra la decadintia totala, in care poporulu neci numai simte apasarea, ci in locu de a plange se bucura in amaratiunea animei sale; pericululu care urméza de aici e inveder atu.

„Singuru redeschiderea dietei ardelene pre basea legii electorale asternute in 1864 Maiestatii Sale spre sanctionarea ar poté pune capetu suau descrisei situatiuni.

„Astfeliu ve incredintiamu Escelentia! ca noi de voie buna neci odata nu ne vomu abate despre torenulu legalu si acesta nu e altulu, decatu care s'a inaugurat pru legile din 1863—64.

„Nimicirea autonomiei acestei tieri, decretarea din nou séu esecutarea uniunei in contra voiei celui mai numerosu poporu din tiéra va fi considerata, cá ori care alta fapta prin putere dusa la valóre, asupra careia nu vomu inceta neci odata a ne folosí de tóte poterile morali si a reclamá si preste sute de ani cea ce astadi nu ni se va respectá.

„Se traiti Escelentia si se calatoriti in pace!“ —

La finirea acestei cuventari dupa esclamatiunile cele mai entusiastice de „se traiésca“ Esc. Sa la bineventarea romaniloru a respunsu cam urmatórele: Imi pare tare reu, ca nu sum in stare se ve respundu in limb'a cea frumósa in care mai felicitatu, de órace eu acea limba frumósa n'o intielegu, n'o sciu, ve asecuresu inse, ca déca providintia 'mi va concede a remané timpu mai indelungatu sici (in Transilvani'a) 'mi voiu da tóta silinti'a, cá se 'mio insusiescu baremu intr'atata, cá s'o intielegu. Ne a asecuratu Escelenti'a Sa, cá va misui de a satisface tuturoru intereseloru fara deosebire de nationalitate si cu deosebire si a natiunei romane, care ii jace la anima statu Maiestatei Sale, catu si regimului seu, a ministeriului ungurescu independinte si respundietoriu. In fine ne-a provocatu, cá se conlucramu cu totii la consolidarea constitutiunei amendorora patrii intrunite. — Dupa acésta ocupandu-si locultu in trasura dimpreuna cu comitele supremu a trasu la edificiulu comitatense, de unde dupa ce i s'au presentatu amploiatii, mai departe insocitu si comitatu fiindu de banderiu si multele trasuri pana la satulu Cristian unde dupa o cuventare tienuta de advocatulu Emericu Nagy despartiendu-se, si-a continuatu calatori'a mai departe.

Dintre inteligentia a fostu de facia cu ocasiunea bineventarei in limb'a romana fara neci o escepitune toti cu amploiati cu totu.

In fine audimu, ca la podulu Grindului a fostu bineventatu totu in limb'a romana de catra fostulu prefectu Nicolau Vladutiu. sol. — Romuli.

UNGARI'A. Dietalu. Siedinti'a din 25 a casei deputatiloru are ceva caracteristicu. Las' ca petitiuni pentru reabonificarea liferatiiloru, facute la regimulu ungurescu din 1849, mai incursera, si pretensiunile suie din ce la mii preste mii, cari tóte se concrediura comisiunii de petitiuni, dar' propunerea min. primariu c. Ioliu Andrassy in privinti'a diplomei inaugurale si o interpelatiune a lui Zsedény in privinti'a politicei regimului merita cu statu mai mare atentiune, cu catu ca lumea dice, ca boierii si tragu totu jarolu la ól'a loru. —

Propunerea min. Andrássy cuprinde, ca ministeriulu e de convingere, ca cea mai capitala dorinti'a a natiunii e, cá se se intetiésca incoronarea Mai S'ale, regelui cu corón'a S. Stefanu cá rege alu Ungariei, si Mai. S'a regin'a ér' se se inaugureze, fiinduca in Ungari'a conceptulu incoronarii nu e o ceremonia simpla cá in alte tieri, ci cuprinde in sine sactionarea atatu a drepturiloru natiunii catu si ale corónei. Inse fiinduca fipsarea diplomei inaugurale s'a privitu totudéuna cá unu actu nu alu regimului, ci alu natiunei si prin urmare alu ambeloru case legislative, asia propune, cá se se aléga o comisiune, care se propuna unu proiectu in privinti'a fipsarii diplomei cu tóta intetirea, pentrucá acest'a se se si tramita spre primire la Maiestate. Mai 'nainte in obiectulu acest'a se tramitea o deputatiune inaugurala, dela care nau neci acum nu crede, ca se va abate diet'a, si asia propune din'a, de luni pentru alegerea acestei comisiuni. Toti strigá: primimu!

Zsedény interpeléza pe primulu ministru: déca cetatea Fiume s'a chiamatu la diet'a din Pest'a prin litere regale, cá se iè parte la fipsarea diplomei inaugurale? Mai incolo: déca pr. presied. cu privire la drepturile teritoriale ale Ungariei nu tiene a fi consultu si necesariu, cá fiinduca Croati'a nu tramite deputati, se se conchiame dupa legile din 1848 comitatele si orasiele Slavonici prin litere regale, dandulise ocasiune a se folosí de acelu dreptu, déca vréau? Andrássy respunde ca, candu va fi fipsata diploma inaugurala si punctulu privitoriu la Croatia si intregitatea corónei lu va propune comisiunea inaintea dietei, atunci se póte dechiará in meritu despre acést'a decidendu, ce modificatiune séu procedere s'ar' afiá necesaria. Cetatea, Fiume s'a conchiamatu (aplause sgomotóse). Ér' in privinti'a politicei regimului facia cu Croati'a respunde, ca regimulu nu si va face neci intr'unu casu o politica de á s'a, care s'ar' abate dela procedur'a acesa pré prudenta, scuitabila, inse dupa parerea lui pré nimerita a dietei. Somsich propune alegerea unei comisiuni de 24 membri provocandase si cas'a de susu a si tramite contingentulu seu, cá proiectulu diplomei inaugurale se se tramita spre aprobare la Maiestate, ceea ce se si primi. Zsedény vré se reflecteze la cuventarea min. prim., in care ar' fi disu, ca intregitatea tierei nu sta in connesiune cu fipsarea diplomei inaugurale (strigate: ast'a n'a disu) Min. prim.: fara indoiéla sta in connesiune, inse despre acést'a va veni vorb'a atunci, candu va veni diplom'a si cestiunea intregitatii la ordinea dilei, si siedinti'a se fini.

Honvedii. In 21 Maiu reuniunea honvediloru din Pest'a, mai multe sute de insi cu flamura nationala, cu inscriptiune: „éljen a király!“ si cu o flamura de doliu intrunsetiata cu flori, dupa cum hotarira mai nainte, tienú procesiune in cimeteriu, unde se afla intormentati honvedii cadiuti la asaltarea fortaretii Buda in 1849. Presied. reuniunii f. colonelu de honvedi Eugeniu Nagy, tienú o cuventare pentru impropsetarea memoriei honvediloru cadiuti. Alte cuventari, versuri, intrumsetiari cu cununi de trandafire pe morminte si in urma imnulu magyaru „szozat“, care se cantá si in 1848, puse capetu la acésta serbare, atentiva la urmari eventuali. —

Scrisórea lui Kossuth catra Deák.

O scrisóre deschisa alui Kossuth catra Deák impartasita in originalu si lui „Magyar Ujság.“ o tipari acestu diurnalu in totu cuprinsulu ei si se vendu mii de esemplare publice in capital'a Ungariei, ceea ce atrase incordat'a atentiune si a produsu sensatiune ingrigitóre. Scrisórea e datata din Paris 22 Maiu 1867. Prin Placate mari fù prenunciata esirea ei in publicu. Ea se vindea prin ómeni anumiti pe apucate. Óre acelea cum de nu se oprira? — Ast'a face si mai mare sensatiune. — Pentru a saturá curiositatea cetitoriloru impartasimu si noi unu estrasu din acea scrisóre, care cuprinde in medin urmatórele:

Amiculu meu! Da mi voia a me adresá catra tine in numele aduceri amente de trecutulu, care pentru mine cu tóte amaratiunile esaliului a remasu inca totu in sentiania. Noi am fostu amici in celu mai nobilu intielesu alu onventului, candu purcedeamu pe calea oblagationii patriotice. La olalta veghiamu preste drepturile natiunii in presér'a crisei din 1848, candu cá colegi ministri cereamu cu unanimitate dela curtea de Viena autonomia legale si libertatea patriei nóstre in tóta privinti'a, determinandu chiaru administrarea nedependinta si ferita de or-ce amestecu, in finantie si a resbelului. Laolalta am reportatu regimulni dela Vien'a, cumca noi in cointelegere cu tóta natiunea suntemu resoluti neschimbabilu a nu concede din autonomi'a natiunii maghiare neci catu e negru suptu unghia sub neci unu pretiu, si ca vomu respunde la amicitia federativa cu asemenea amicitia, ér' la dusmania cu egala resplatire. Momentulu a sositu indata, candu trebuiramu se alegemu acésta din urma séu neaperati se primimu lovitur'a de mórte indreptata in contra vietiei nóstre nationale.

„Tu, pentruca n'avesi incredere in natiunea nóstra, ti-si alesu retragerea.“ Eu m'am pusu in ordinea celoru, cari respunsera la atacului dusmanosu cu resplatire legala, asia precum laolalta prenuntiaseramu in numele natiunii. Aici enumera folósele revolutiunii, intre care pune si simpati'a si recunóscerea Europei, din causa, ca a aratatu vitia si nau esitu cu mana sinuciditória dintre faptorii autonomi si istorici. Prin urmare natiunea merita celu pucinu atata cá se nu despereze in puterile s'ale intru aperarea autonomiei si realisarea drepturiloru ei. Elu scrie acuma lui Deák, pentruca vede, ca cu trafic area drepturiloru natiunea se arunca in mormentu. Pe densulu nu 'lu multiamesce procederea lui Deák, pentruca nu vré se sacrifice neci unu dreptu alu natiunii, si apoi dice: si totusi tu singuru dicesi, si ai disu dreptu, ca

„dreptulu, care lu rapesce violenti'a, se mai póte recastigá, si numai acela e perdutu pentru totadeauna, ce a lasatu de voia buna din mani vreo natiune.“ Elu crede ca natiunea maghiara ougeta. cumca Deák se afla totu pe bas'a de dreptu, pe care stá la an. 1861 pentru recastigarea dreptului natiunalu, ci Deák a lunecatu de pe acea basa pe calea cea lunecósa a abdicerii de dreptu, incatu cu durere profunda trebue se'lu intrebe, ca ce a mai remasu indereptu, ce se mai dè din autonomi'a natiunii, intr'o tiéra, in care monarchulu e domnitoriu si preste alte tieri, care inse nu sunt expuse periculului, cá patri'a nóstra, de a fi degradata a se privi de midilocu pentru interese straine. Cetindu elaboratulu despre causele comune, afla Kossuth, ca Ungari'a se desbraca prin acela de pusetinea de statu si se contopesce intr'unu corpu de state alu monarchiei austriace. Se intórce la agitatiunile in privinti'a institutiuniloru si drepturiloru autonomice ale comitateloru, cea din urma anchira de sperantia a patriei, si'lu intréba:

„Ce dreptu de statu esentialu, ce garantia constitutiunala mai remane indereptu, cu care natiunea s'ar poté — nu mangaiá — ci celu pucinu mistificá pentru sacrificia, cumca ea totu mai e o natiune si inca totu constitutiunala?“ Armat'a ungurésca se decretéza in elaboratu de o parte intregitória a armatei imp. austriace, si nu numai organisatiunea si conducerea, ci si aplicarea ei se subtrage de suptu responsabilitatea min. maghiaru si se cede consiliului imperialu neresponsabilu. Dreptulu de a esaminá bugetulu resbelului si de a'lu votá se subtrage dela diet'a maghiara si se strapune la delegatiunile comune ale monarchiei si in chipulu acest'a se subordinéza unui amestecu strainu, unei votisari si decideri straine. Prin acést'a perde natiunea nóstra cea mai nalta si mai practica garantia a vietiei de statu constitutiunalu. Ea perde volnici'a de a tiené in frenu dreptulu martialu din punctulu de vedere alu intereseloru proprie natiunali, ce aduce popóreloru atat'a calamitate, perde si volnici'a de a controlá relatiunile internationali.“ De aci deduce, ca Ungari'a si-a perdutu tipulu de statu; ministeriulu maghiaru e condamnatu la o rola subordinata si nu mai e nedependinte si chiaru si diet'a Ungariei, cedendu atatu de multe drepturi, nu póte fi alta, decatu cá o adunare de comitatu imultita. — Apoi se adreséza asié catra Deák: „Dar' tu, durere! ca tu nu si incredere in puterea natiunii, candu te mangai cu acesa, ca viéti'a si impregiurarile voru aliná consecintiele. Tu primesci sacrificarea drepturiloru spre a salvá, ce credi, ca se mai póte salvá, pentruca osi'a politicei tale se intórce impregiurulu sentintiei: „trebue se primimu cea ce se póte ajunge, pentruca mai multu nu se póte castigá. Inse toema acést'a e, in contra careia in numele dreptului si alu politicei e u t r e b u e s e p r o t e s t e z u. Din astufeliu de punctu de vedere a traficá cu sórtea natiunii e o erore si neci ca e ertatu. O natiune póte suferi apasare, inse suptu neci o impregiurare nu t r e b u e s e d e s p e r e z e, in credintia de a si realisá odata drepturile sale, nu e ertatu a se lepadá de buna voia pe eternitate de celelalte; acésta abdicere nu se póte desculpá prin neci o impregiurare.“

„Ceea ce se sacrifica in elaboratu in esentia e totu acela, ce am pretinsu noi cá ultimatu nemidilocitu, inainte de ce ne a atacatu Jelacic in 1848. Acest'a erá unu ultimatu, amice, unu ultimatu presentatu pe verfurile baionetelor, si spre accentuare s'a acitiatu in contra-ne unu resbelu civilu plinu de patimi, si la granitiele nóstre stá trupe de invasiune in ordine de batalia. Facia cu acestu periculu s'a sculatu cineva in ministeriu, alu carui membrii eramu ambii? S'a sculatu o singura voce in dieta, care se fi aflatu de demne pentru consultare pretensiunile, ce s'au primitu acum? Neci o voce. Tu si Eötvös intocma cá si mine, si eu intocma cá si intréga diet'a am respinsu cu indignatiune pretensiunea cea nedrépta, care cerea sinuciderea natiunii. Tu te-ai retrasu; Eötvös s'a retrasu dinsaintea viforului in strainatate; eu me rosolvai pentru aperare; inse cu tóte acestea sacrificarea dreptului, ce ni se pretindea, nu l'a subscrisu nimene dintre noi. (Va urmá.)

CROATI'A. Instructiunnile compuse de comisiunea dietei croate pentru deputatiunea eventuala, care s'ar tramite la actulu de incoronare in Pest'a, suná asié:

„Deputatiunile voru convení in Pest'a, pre bas'a paritatei depline. Deputatiunea croata se va pronunciá apriatu in privinti'a scopului calatorii sale. Comuniunea intemeiata in sanctiunea pragmatica si afla spresiunea in coróna si in coronatiunea comuna. Impartasirea regatului triunitu la solenitatea coronatiunei, se intempla numai cu reserv'a consecintieloru in privinti'a regularei venitórie a relatiuniloru de dreptu publicu. Regatulu triunitu remane si dupa coronatiune in pusetiunea sa actuala publico-juridica, si legatur'a reciproca n'are a se estinde supra afaceriloru de autonomia ale Croatiei. Aceste afaceri precisate in art. 42 (din 1861) cuprindu minimulu pentru desvoltarea natiunala, independinti'a si intregitatea necesaria. Fiume, portulu si districtulu, trebue se remana neatinsu. Legile unguresci din 1848, neci dupa incoronare nu voru avé validitate asupra Croatiei. Dietei din Zagrabi'a se i se infacisieze unu guberniu respunsabile, granitiele militare se se desfiintieze, éra Dalmati'a se se anecseze. Gubernialu respunsabile se asterna proiecte de legi in asta privintia la diet'a cea mai de aprópe in Zagrabi'a. In fine, deputatiunea se denege consensulu seu la invoirea facuta cu Ungari'a in privinti'a afaceriloru comune imperiali, se se declniare cà regatulu triunitu e regatu independinte alu corónei ung. e egalu in drepturi cu Ungari'a, tiene cu constantia la cele dise in adres'a din 18 Maiu 1867 si cere, cá se i se dè o diploma inaugurala separata in limb'a croato-serba.“ —

Se adeveresce scirea, ca diet'a Croatiei e desfacuta prin rescriptu regiu din 25 Maiu, care se si citi in siedinti'a dietala din 27 sub presidiulu Banului. Cuvintele rescriptului: „Inse fiinduca adres'a maioritatii dietei face astfeliu de pretensiuni, care facu neposibila midilocirea invoielei constitutiunale, si fiinduca vói'a nóstra nu e a mai amana incoronarea: asié dechiaramu diet'a de desfacuta cu reservare a o conchiama éra catu mai curundu.“ Zivio! —

Cronica esterna.

ROMANI'A. Alteti'a Sa principele domnitoriu Carolu I. in urm'a unei invitatiuni de distinctiune prin cursorulu maresialu alu imp. Napoleonu D. de Willeceaux, care e tramisu dela Parisu la Bucuresci anumitu pentru invitarea principelui Carolu, va urmá fara indoiéla acestei invitatiuni. Intr'acera abia esí in publicu scirea despre onorific'a acést'a invitare si diurnalele straine si anumitu maghiaromanulu „Pester Lloyd“ si incepe a reflectá, cobindu la pericule, care dóra si singuru le-ar dori prin sumutiari. Eca-i cuvintele: „Pe longa acést'a (calatoria) inse rischeaza principele, pentruca pana candu va absentá elu, se executéza o mica revolutiune in Principate, asié incatu va fi cu tutiatu de a se mai reintórce. Cu deosebire in Moldov'a a luatu prevalentia miscarea separatistica, si min. Bratianu se incérca indesiertu a castigá favórea poporului prin mesuri barbarice in contra israelitiloru.“ — Las' ca mesur'a despre care vorbesce „Pester Lloyd“ e indreptata numai in contra vagabundiloru si a insielatoriloru fara capataiu, dar' apoi patriotismulu si natiunalismulu pe la Iasi dór' nu voru mai fi atatu de venabile si antioristice, incatu se tiésa si se incinga revolutiuni amenintatóre vietiei de statu pentru nesce vagabundi, cari sugu si vendu tiér'a chiaru si prin servitiulu de a stá in soldulu strainu. — Inteliginti'a va fi responsabila pentru orce porniri dusmanóse statului romanu! — Misiunea de 3 a Romaniei, care fù si la Düsseldorf, are insarcinare a merge pe la tóte puterile Europei, si puterile Europei voru fi bine informate, candu va esi caus'a orientala pe tapetu. — Suveranii Europei toti calatorescu la Parisu fiindu invitati de imp. Napoleone; chiaru si Sultanulu a primitu invitatiunea.

Intr'acesa scirile din Bosni'a, Serbi'a si Erzegovin'a amenintia érasi cu resculare. Principele Serbiei tractéza mereu cu turculu pentru anecsarea Bosniei si Erzegovinei suptu conditiuni de a dá ajutoriu Turciei in casu de revolta, inse totuodata ministeriulu Serbiei se ocintielege cu connationalii sei, cá in casu ce nu iar' succede negotiarile se apuce cu toti la arme in contra Turciei, la ceea ce se totu pregatescu. —

GRECI'A. Dupa scirile din 15 Maiu la granitiele greco-tesalice au luatu miscarile insurectionarie unu inceputu seriosu. Siefulu revolutiunii Athanasseli a infruntatu unu batalionu de trupe turcce la satulu Rendina. inca in 24 Apr. si dinpreuna cu alti capi insurectionari si apostoli au inceputu a se opune cu atacuri guerilice pana candu le voru sucresce ajutoriale. Déca Turci'a se va totu opune a cede greciloru Candi'a Greci'a va amenintiá pe Turci'a cu resbelu, la care se pregatesce necurmatu armanduse din talpi pana in crescetu. Grecii sciu, ca Franci'a, Rusi'a si Prusi'a s'au invoitu si dorescu cederea Candiei, ma ca au si decisu, cá se se intrepuna pentru acést'a si cu putere materiala. „Zkft.“ scrie, ca regele Greciei Georgiu I. ar' fi primitu de zestre cu mirés'a dela tiarulu Rusiei unchulu ei asecurarea, ca i-se voru dá Tesalia si Epirulu, Candi'a si Archipelagulu, la ceea ce Franci'a inca ar' fi invoita, singuru numai lordulu Stanley, barbatulu conducatoriu alu diplomatiei englese, nu vré se scia nemica despre acést'a cu tóte ca principele englesu de Wales, cumnatulu lui Georgiu I. regelui Greciei inca lucra pe dupa culise in Londra pentru realisarea acestei zestre. Regele Greciei dupace s'a insuru cu fiia M. duce Constantinu se va reintórce din Petruburgu pe la Parisu la Elada, unde pana acum se afla pusci, tunuri si munitiune destula venita din America si in arsenale se lucra di si nópte. O armata de 50,000 inca sa afla ecuipata si nervii resbelului ad. parale inca nu i lipsescu, fiinduca unu imprumutu nationalu inaintéza fórte ci ajutoriale dela companiile grecesci de petutindeni inca se aduna mereu. Unu singuru grecu dela Odessa tramise acum 20,000 galbeni.

In C a n d i a s'a retrasu Omeru Pasia batutu de greci cu perdere mare in strimtórile pasuriloru catra Sphakia. Se scrie in „Buletinu“ ca Omeru-Pasia ar' fi datu ordinu se se nimicésca semenaturele si se dé focu la 17 sate intre cari si Epislapi si Cusi, in care estu din urma turcii au macelaritu 100 femei si copii.— Libertatea nu se póte resomperá fara de resemnatiunea de a invinge séu a muri. Asia credu si facu ei candiotii si asia voru si reesi.

Respunsu: Facundu-se intrebare din mai multe parti, cá esit'a foi'a scolastica „Magasinulu pedagogicu“, care am fostu anunciat'o, avemu onóre a respunde, ca din numit'a foia au esitu pana acum trei brosiure. Cu brosiur'a a treia inse s'a prefacutu in foia lunaria, concediendu escelsulu presidiu gubernialu prin gratiós'a ordinatiune dto. 5 Aprile a. c. Nr. 1381 praes. ex 1867, se se edee in tóta lun'a, remanendu program'a si conditiunile de mai inainte.

Nasaudu in 22 Maiu 1867.

Redactiunea.

Cursurile la bursa in 31. Maiu 1867 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fi. 92 cr. v.
Augsburg	—	—	123 „ — „
London	—	—	125 „ 90 „
Imprumutulu nationalu		—	59 „ 75 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %			62 „ 20 „
Actiile bancului	—	—	721 „ — „
„ creditului	—	—	179 „ 50 „

Redactoru respundietoru
IACOBU MURESIANU

Editiunea: Cu tiparulu lui